

विश्व पांथस्थ

अनिवासी भारतीयांसाठी पहिले मराठी मासिक

VISHWA PANTHASTHA

वर्ष : २ । अंक : १ । मार्च २०१९ (मासिक) । मूल्य ₹ १०० । AED 10 । US\$ 2

www.panthastha.com

लोकशाहीचा महाकुंभ

व
अनिवासी भारतीयांची
गळचेपी

नोकरी,
व्यवसाय धंदा

काय करावे
शुचेना .....

तपस्वी राजमाता
अहिल्याबाई होळकर

देवेंद्र फडणवीस

मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र

मंत्रालय
मंत्राई ४०० ०३२
१० ऑगस्ट २०१८

प्रिय डॉ. संदीपजी,

आपण आठवणीने पाठविलेले 'विश्व पांथरा' या
मासिकाचे अंक मिळाले. त्याबद्दल धन्यवाद.

अनिवासी भारतीयांसाठी आपण सुरू केलेले हे मासिक
निश्चितच एक हक्काचे व्यासपीठ ठरेल. असा विश्वास वाटतो.

आपल्या भावी लेखन वाटचालीसाठी मनःपूर्वक
शुभेच्छा.

आपला,

(देवेंद्र फडणवीस)

डॉ. संदीप कडवे
इंदूर.

सुरक्षा : ०२२-२२४२५१५४/२२०२५२२२, फॅक्स : ०२२-२२०२५२२४
ई-मेल : cm@mahasabha.gov.in, वेब साईट : www.mahasabha.gov.in

अनुक्रमणिका

- संपादकीय : ४
- लोकशाहीचा महाकुंभ व अनिवासी भारतीयांची गळचेपी.... ५
- तपस्वी राजमाता अहिल्याबाई होळकर..... १०
- काय करावे सुचेना ११

विश्व पांथस्थ

वर्ष २ अंक १

मार्च २०१९

अनिवासी भारतीयांसाठीचे पहिले मराठी मासिक

संपादक

संदीप वसंतराव कडवे

वितरण साहाय्य

राजन तावडे, अबू धाबी

गजानन खोलगडे, बहरीन

धवल नांदेडकर, फुजेरा

वीरभद्र कारेगावकर, अजमान

किशोर मुंदे, अजमान

मुखपृष्ठ आणि सजावट

मंदार प्रिंटेर्स, पुणे

e-mail : mandarprinters@gmail.com

मूल्य : ₹100 | AED 10 | US\$ 2

Vishwa Panthastha

Year 2, Issue 1

March 2019

First Marathi Monthly For NRI Maharashtrais

Editor

Sandeep Vasantrao Kadwe

Distribution Support

Rajan Tawde, Abu Dhabi

Gajanan Kholgade, Bahrain

Dhawal Nandedkar, Fujerah

Veerbhadr Karegaonkar, Ajman

Kishor Mundhe, Ajman

Cover & Design

Mandar Printers, Pune

e-mail : mandarprinters@gmail.com

Price : ₹. 100 | AED 10 | US\$ 2

विश्व पांथस्थ हे मासिक मालक, मुद्रक व प्रकाशक संदीप वसंतराव कडवे यांनी ए-७०३, निसर्ग सिटी-२, कस्पटे वस्ती, वाकड, पुणे - ४११०५७ येथे प्रसिद्ध केले.

संपादक - संदीप वसंतराव कडवे
(पीआरबी कायदानुसार जबाबदारी)

'Vishwa Panthastha' monthly publication is owned, printed & published by Sandeep Vasantrao Kadwe, and published at A-703, Nisarg City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune - 411 057.

Mob.: +91 9860678844

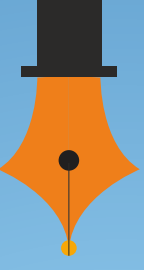
e-mail : editor@panthastha.com

website: www.panthastha.com

Editor - Sandeep Vasantrao Kadwe

(Responsible for Selection of News & Articles under the PRB Act.)

या अंकातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

संपादकीय

अनिवासी भारतीयांना आपले मौलिक संविधानिक अधिकार काय आहेत याची जाणीव होणे आवश्यक आहे. पांथस्थ ने अनिवासी भारतीयांच्या वतीने भारताचे राष्ट्रपती, निवडणूक आयुक्त, पंतप्रधान कार्यालय यांना एक याचिका ऑगस्ट २०१८ मध्ये सादर केली. पंतप्रधान कार्यालयांकडून याची दाखल घेतली गेली व आपली याचिका ME- अर्थात विदेश मंत्रालयाकडे पाठवली. त्यानंतर ME- ने यावर माहिती गोळा करून याचे उत्तर संपादक डॉ संदीप कडवे यांना डिसेंबर २०१८ मध्ये पाठवले. उत्तरात जी माहिती पाठवली आहे, ती आश्वासक नाही. परंतु या निमित्ताने अनिवासी भारतीयांच्या अधिकाराचा मुद्दा प्रकर्षाने पुढे आला, शासन दसरी त्याची नोंद झाली. या उत्तरावर पुढे अभ्यास करून अधिक पत्रोपचार करण्यात येईल व यथावकाश जे महत्वाचे मुद्दे यात मांडले आहेत त्याचा परामर्श घेण्यात येईल. विश्व पांथस्थ च्या उद्देशाशी संलग्न अशा या प्रयत्नाचे आपण सर्वांनी स्वागत केले पाहिजे व यात अधिक सामील झाले पाहिजे.

जगभर भारतीय अर्थव्यवस्थेचा उदोउदो चालू असतांना भारतात त्याचे निष्पक्ष विश्लेषण करणे मात्र अधिकाधिक कठीण होत चालले आहे असे दिसते. आकड्यात प्रगती दिसते, परंतु मग सर्वसामान्यांच्या जीवनात त्याचे प्रतिबिंब कसे दिसत नाही असा प्रश्न पडतो. चीनच्या अर्थव्यवस्थेची दोलायमान स्थिती व भारतीय रुपयाचे अवमूल्यन हा भारताच्या अर्थव्यवस्थेला धोका आहे असे प्रख्यात शेअर मार्केट निवेशक राकेश झुनझुनवाला यांचे मत आहे. त्याशिवाय त्यांना सर्व काही आलबेल वाटते आहे. भारतीय अर्थव्यवस्था जर पुढील २० वर्षात जगातील सगळ्यात मोठी अर्थव्यवस्था म्हणून पुढे येणार असेल, तर त्यात भारतीयांचे व विशेषतः अनिवासी भारतीयांचा काय सहभाग असेल यावर आजच विचार करावा लागेल. महाराष्ट्राचे कर्ज दिवसेंदिवस वाढत चालले आहे. विषम प्रादेशिक वाढीमुळे

असमतोल निर्माण झाला आहे. समृद्धी मार्गामुळे, मेट्रोमुळे किंवा जलसंधारण योजनेमुळे प्रचंड प्रगती होणार असे काहीसे चित्र निर्माण करण्याचा प्रयत्न चालू आहे. रोजगार निर्मिती जवळपास उणे झाली आहे. फिलिपिन्स मध्ये जसे सगळे BSc Engineering असतात तसे आपल्याकडे सगळे engineer होताहेत. सरकारी नोकऱ्या निर्माण करण्याचा प्रयत्न तर संपूर्ण विनोदी आहे. आहे तेच नोकर काम करत नाही, जमलेच तर कामाचा खोळंबा करतात, त्यांनाही पगार देण्यास सरकारकडे आर्थिक क्षमता नाही, त्यामुळे, अजून तथाकथित सरकारी नोकऱ्या निर्माण करून किती बांडगुळे निर्माण करणार हा मोठा प्रश्न आहे. सरकारी तूट भरन काढण्यास पुन्हा कर्ज घेणे आले, पुन्हा नवीन टॅक्सेस आले, पुन्हा महागाई वाढली कि प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष रित्या सरकारी तिजोरी फक्त जे कष्टकरी, असंघटित, स्वरोजगार, मध्यमवर्गीय आहेत व लोकसंख्येच्या मानाने जे अल्पमतात आहेत त्यांच्याकडून भरली जाणार आहे. याचा परिणाम अनिवासी भारतीयांवरही होणार आहे. अनिवासी भारतीय संघटित नाही. अनिवासी मराठी भारतीय फक्त गाणे, नाटके, दिवाळीपहाट, सहली, जेवणावळी व आजकाल जातीय किंवा निवडक राजकीय संवेदना जपण्यात मग्न आहे. समाजपुरक प्रकल्पात यांचा सहभाग कमीच आहे. थोडीफार देणगी दिली, फोटो छापून आणले कि आपली सामाजिक जबाबदारी संपली असे मानण्याची प्रवृत्ती वाढत चालली आहे. हि प्रवृत्ती बदलली पाहिजे. ज्यांना शक्य आहे असे सर्व जण या सामाजिक, प्रागतिक विचारधारेची जोडले गेले पाहिजे. त्यातून संवाद वाढेल, मूलभूत प्रश्नाची जाणीव होईल व ते प्रश्न सोडवण्याच्या दृष्टीने एकत्र प्रयत्न केले जातील. अनिवासी भारतीयांचा वेळ मौल्यवान आहे. तो सत्कारणी लागला पाहिजे. विश्व पांथस्थ चे सर्व अनिवासी भारतीयांना अशा सामाजिक उपक्रमात सामील होण्याचे कळकळीचे आवाहन आहे.

लोकशाहीचा महाकुंभ व

अनिवासी भारतीयांची गळचेपी

२०१४ साली झालेल्या सार्वत्रिक निवडणुकीनंतर गठीत झालेल्या १६ व्या लोकसभेची मुदत संपत आली आहे व त्यानुसार नुकताच निवडणूक आयोगाने २०१९ च्या सार्वत्रिक निवडणुकीचा कार्यक्रम जाहीर केला आहे. त्यानुसार महाराष्ट्रातील ४८ लोकसभा मतदारसंघात ४ टप्प्यांमध्ये निवडणूक होणार आहेत व देशात ७ टप्प्यांमध्ये ५४३ जागांसाठी निवडणूका होणार आहेत. साधारण ९० कोटी मतदार या निवडणुकीत मतदान करू शकतील व मागील निवडणुकीपेक्षा हि संख्या साधारण ७ कोटी ने अधिक आहे. ६५% मतदान गृहीत धरले तर साधारण ५८.५ कोटी मतदार या निवडणुकीत आपला मतदानाचा पवित्र हक्क बजावतील असे दिसते. लोकशाहीच्या दृष्टीने हा एक महाकुंभच आहे. या निमित्ताने पाच वर्ष अज्ञात ठिकाणी वास्तव्याला गेलेले अनेक नेते जनसागरात डुबकी मारण्यासाठी प्रकट होतात, अनेक जण आपापली पापे या निमित्ताने धुवून टाकण्याचा प्रयत्न करतात. तो आपल्या लेखाचा विषय नाही. जगभरात वास्तव्य करीत असलेल्या व भारतीय पारंप्रधारक असल्याने मतदानाचा अधिकार असूनही केवळ तांत्रिक कारणामुळे व मतदारसंघापासून दूर असल्याने त्या अधिकारापासून वंचित राहणाऱ्या १३१ लाख अनिवासी भारतीयांच्या समस्याला या निमित्ताने पुन्हा एकदा वाचा फोडणे हा या लेखाचा उद्देश आहे. साधारण ५० ते ८० लोकसभा मतदारसंघातील उमेदवारांचे भविष्य व निवडणुकीचे निकाल बदलण्याचे सामर्थ्य असलेल्या या शक्यतो सुशिक्षित व सुजाण अनिवासी भारतीय मतदारांना स्वातंत्र्यानंतर ७३ वर्षांनी देखील अजून त्यांच्या घटनात्मक अधिकारापासून काही कारणामुळे वंचित राहावे लागणार आहे हि लोकशाहीच्या दृष्टीने एक नामुष्कीची घटना आहे.

केवळ मतदानाचा अधिकार नव्हे तर इतरही मूलभूत अधिकारांपासून अनिवासी भारतीय वंचित आहेत. आपल्या उद्देशाशी सुसंगत म्हणून विश्व पांथस्थ ने अनिवासी भारतीयांच्या वतीने मुख्य निवडणूक आयुक्त, माननीय राष्ट्रपती, माननीय पंतप्रधान व परराष्ट्र मंत्रालय यांच्याकडे २६ सप्टेंबर २०१८ रोजी एक सविस्तर याचिका दाखल केली. त्या याचिकेचा गोषवारा व त्यावर भारत सरकारतर्फे दिलेल्या स्पष्टीकरणाचा पत्रोपचार खाली दिला आहे.

मुळातच सर्व अनिवासी भारतीय कॉन्सुलेट वा एम्बसी शी संपर्कात असतात असे नाही. त्यामुळे फार मोठ्या संख्येने अनिवासी भारतीयांच्या जनगणनेत चूक होते आहे असे दिसते.

तिसरा महत्वाचा मुद्दा म्हणजे अनिवासी भारतीयांना संपत्तीचा संपूर्ण अधिकारच नाही, म्हणजे त्यांना अनिवासी भारतीय असतांना शेतजमीन घेता येत नाही. कुठल्यातरी अगम्य नियमानुसार अनिवासी भारतीयांना शेतजमीन घेता येत नाही. यातही गावपातळीवर सरकारी अधिकाऱ्यांच्या एकमत नाही. भारताच्या नागरिकत्वावरच या नियमामुळे प्रश्नचिन्ह निर्माण होते.

बहुसंख्य अनिवासी भारतीयांना प्रशासनात अधिकारपदावर जात येत नाही, कारण अनुभव, डोमिसाईल वगैरे तांत्रिक कारणंवरून त्यांना डावलले जाते. मुळातच त्याचा अनुभव वेगळ्या क्षेत्रात असतो व त्याचा सुयोग्य वापर भारताच्या आर्थिक, राजकीय, सामाजिक, उद्योगात करून घेता येऊ शकतो. किंबहुना अनिवासी भारतीयांचा भारतीय अर्थव्यवस्थेत थेट सहभाग वाढवण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजे. परंतु यामध्ये नवीन नितीनिर्धारणाची गरज आहे व त्या दृष्टीने कुठल्याही सरकारने अजून ठोस पावले उचलली नाहीत असे दिसते.

Date: 26th Sept, 2018

To,

1. Honorable President of India
Rashtrapati Bhavan,
New Delhi – 110 004

2. Honorable Chief Election Commissioner
Election Commission of India
Nirvachan Sadan, Ashoka Road
New Delhi – 110 001

Subject : Demands and Recommendations for NRIs various Rights and involvement of NRIs in various sectors in India.

Dear Sir,

I humbly wish to bring to your attention through this letter that NRIs are not given their fundamental right of voting in elections in India, till date. Right to vote in elections is Fundamental right of all Indian Citizen, whether within country or outside country. However, for several reasons, NRIs holding Indian Passports are not able to execute this voting right ever since 1947 after the Independence of India. They are not allowed to enroll their name in voters list, while staying abroad. NRIs are also not allowed to enroll at UIDAI and receive Aadhaar Card. There is no clarity on if NRIs can contest Parliamentary, Assembly or Local elections OR if NRIs can buy agriculture land, unless their ancestors held agriculture land OR if NRIs can hold constitutional and official positions in Government of India. Can this be considered discriminatory against NRIs who contribute substantially for the development of Indian Economy? I humbly request you to consider observations and recommendations made in this letter to remove this discrimination.

a.NRI contribution and demand for exercising of Voting Right for NRIs across the world:

1. As per the MEA report compiled in Dec 2017, there were 1,33,27,438 NRIs in 208 countries across the world. NRIs are considered to be persons holding Indian Passport. Actual number of NRIs could be more than the above official estimates, especially in the GCC region. These 1.33 Cr officially estimated NRIs officially sent remittances of INR 4,48,500 Cr (USD 69 Bn) during 2017 to India. It is worthwhile to compare this with total Income Tax Returns filed during 2017-18, which is 6.84 Cr ITR filed and INR 9,95,000 Cr collected in Income Tax during 2017-18 in India. NRI remittances are voluntary contributions and per NRI voluntary contribution works out to INR 3,36,524, which is double of compulsory taxation of INR 1,45,468 per Income Tax Return in India. It must also be noted that most NRI contributions in the form of remittances enter Indian economy directly, used mostly for consumption, boosting and supporting economy at macro and micro level, as I have tried to explain in details in my book "NRI Remittances From GCC" written in 2012. On the other hand, Income Tax Collection goes to Central Government Treasury, cost of IT collection is very high and its well known fact that most of IT collection is spent on unproductive expenses. It is unfortunate this NRI contribution is not duly recognized till today, barring awards given to chosen few NRI millionaires at PBD.

2. Though MEA has published the count of NRIs in their report, I am not ware if it was based on field research. It remains to be known that what efforts are done to compile an authentic database of NRIs staying abroad by any government agency and confirm exact number of Indian Passport holders, who claim themselves as NRI officially, either for actual or for taxation purpose. NRI Census thus becomes an immediate necessity.

3. It must be noted that for Indian Defense Force Personnel, Election Commission has a separate arrangement to collect their votes by postal ballots; such arrangement does not exist for NRIs till date, though discussed at length since 2010.

4. It is estimated that over 2 crore NRIs, (including traveling IT experts, businessmen and Indian Citizen) who physically stay abroad, can not exercise their fundamental right to vote in each election held in India, including but not limited to General Elections. Distributed across their respective constituencies, such big numbers can change the results of several elections, if these NRIs staying abroad are allowed to vote in several elections in India. This is their fundamental right.

5. The Constitution of India was made applicable from 1950 and 68 years is sufficient period for any government agency to find suitable solution to this problem. Even voting rights were not conferred to NRIs until 2011. It will be worthwhile knowing how many NRI voters out of 1.33 Cr NRIs as confirmed by MEA, are registered through ECI website as on today 26th Sept 2018, using Form 6A as stipulated and how many have voted in any elections using Proxy Voting or E Voting/ E Ballot since the legal amendment was made in 2014 and accepted in 2015*. It will also be worthwhile knowing the mechanism to remove the NRI voter from NRI list, if he/she changes status from NRI to passport holder of other country or becomes Resident Indian again. Disclosure of this information may prove that in reality, even as on today, Voting Rights to NRIs are only on paper and there exists no mechanism to exercise these rights. I will be happy to be proven wrong.

6. Honorable Supreme Court of India affirmed the relevance of Aadhaar Card on 26th Sept 2018. However, NRIs are not allowed to register for Aadhaar Card and this is very discriminating against them. NRIs shall be allowed to register for Aadhaar Card with immediate effect, through Consulates and Embassies of India across the world. By doing this, an authentic government database, state-wise and regionwise, would be available for Election Commission to validate for voting purpose. These enrollments can also be used by NRI to avail various government benefits applicable for Indian Citizen, irrespective of their status as NRI or Resident Indian.

7. It is still not understood why NRIs are not allowed to buy agriculture land in India. This is expressing distrust against NRIs and on what basis is still unknown.

b. Demands and Recommendations for NRIs and involvement of NRIs in various sectors.

8. The NRIs shall be allowed to vote in the constituency of their Permanent address as appearing on the Passport or if they are allowed to register for Aadhaar Card, as per their address on Aadhaar Card. This option of selecting constituency shall be given to NRIs. Aadhaar registration shall be possible from Indian Embassies and Indian Consulates in each country.

9. NRIs shall be able to vote online (using ECI website) from Diplomatic Missions of India from respective countries across the world, in the first stage of implementation of such mechanism for voting. E Ballot may not be practically feasible for many Indian Citizens especially in Labor category, who do not have easy access to internet. Thumb impression shall be considered as validation of NRI for voting purpose at Diplomatic Mission and since UIDAI mechanism allows for instant validation of thumb impressions, this shall be practically possible across the world. Additionally, online photo can be taken to avoid mistaken identity, only for re-verification purpose, if needed, at the time of voting across various consulates and embassies across the world.

10. To make it more accessible for NRIs to vote, instead of them visiting Embassies and Consulates, remote service centers (such as Passport Seva Kendra) can also be set up to enable them to exercise their voting rights in various elections.

11. NRIs shall also be allowed to contest for various elections, including but not limited to Parliament and Assembly Elections. NRIs shall be nominated to Rajya Sabha and Vidhan Parishad.

12. Qualified, experienced and willing NRIs shall be considered for appointment to various constitutional, government offices, in order to benefit from their global experience. Some seats shall be reserved or preference shall be given to NRIs in certain appointments where NRI experience is considered suitable.

13. In order to encourage all voters, including NRI Voters, some incentive shall be provided to NRIs who registered and voted in any election even once in any election and the printout of the E ballot shall serve as the proof for their voting. The incentive could be as simple as separate queue at Arrival and Departure Immigration Counter in India for NRIs (and probably Resident Indians in future if they also use E Ballot) who voted in any election.

14. NRIs, holding Indian Passports, shall be allowed to purchase and hold Agriculture land anywhere in India.

I am sure various committees are working on several issues related to inclusion of NRI and NRI Voting, however, we have yet to see the implementation. I humbly request you to consider the above recommendations for immediate implementation. This will enable and encourage NRIs to exercise their voting rights with immediate effect before the end of 2018 and also offer their valuable contribution beyond their remittances. It is also necessary to work on rehabilitation program for NRIs, who return to India after several years of working abroad and find themselves alienated from social strata in home country. I had observed, understood and faced the NRI issues myself, as I had been NRI myself for 17+ years. I have also written extensively on some of these issues through my book and magazine. I will be happy to provide any further assistance needed on this proposal.

Thanking you and best regards,

Dr Sandeep Kadwe

Editor – Vishwa Panthastha

(अनिवासी भारतीयोंसाठी पहिले मराठी मासिक)

www.panthastha.com

Mobile: +91 9860678844

Email: editor@panthastha.com / dr@kadwe.com

Copy To:

1. Hon. Prime Minister of India, The Prime Minister's Office, New Delhi.
2. Hon. Minister of External Affairs, New Delhi.
3. Hon. Chief Minister, All States, India.
4. Hon. Ambassador of India, Diplomatic Missions of India Abroad.

पंतप्रधान कार्यालयाकडून या पत्राची/ याचिकेची दाखल घेण्यात आली व सुरवातीला ८/१०/२०१८ रोजी पीएमओ तर्फे सेक्रेटरी, मिनिस्ट्री ऑफ एक्सटर्नल अफेअर्स यांना एका पत्रद्वारा उत्तर देण्यासाठी निर्देश देण्यात आले व त्याची प्रत याचिकाकर्ते डॉ संदीप कडवे यांना पाठवण्यात आली. त्यानंतर मिनिस्ट्री ऑफ एक्सटर्नल अफेअर्स यांच्या ओव्हरसीज अफेअर्स- २ या विभागातर्फे या याचिकेची दाखल घेऊन २७/१२/२०१८ रोजी एक उत्तर डॉ संदीप कडवे यांना पाठवण्यात आले. ते उत्तर खालीलप्रमाणे होते.

OI-11016/09/2017-OIA-ILD
Ministry of External Affairs
(Overseas Affairs-II)

Akbar Bhavan, New Delhi,

Date: 27.12.2018

Sub: Demand and Recommendations for NRIs various rights and involvement of NRIs in various sectors in India- Petition to PMO by Dr Sandeep Kadwe, Indore, Madhya Pradesh.

Reference to your petition addressed Hon'ble President of India on the subject mentioned above vide PMOPG/D/2018/0368577 dated 26th Sept 2018 regarding your suggestions/recommendations on various issues pertaining to the NRIs rights to vote in Election in India, right to contest election in India, census and rehabilitation of NRIs on their return to India etc.

In this connection, it is brought to your kind notice that we have noted your suggestion on various proposals concerning rights/facilities of NRIs in the area of voting rights/right to election in India, enrollment of Aadhaar etc. As you are aware NRIs are Indian citizens and entitled to all the benefits as available to Indian Citizens, subject to notifications issued by the Government from time to time. The concerned Ministry of Law and Justice and UIDAI have been apprised with your suggestion and to take appropriate action in the matter with regard to voting rights of NRIs and enrollment of NRIs respectively. The present position on various issues raised in your petition are, given below.

1. Census of NRIs- It is to inform you that presently, the data base of country-wise number of Indian diaspora is maintained periodically on the basis of inputs received from the Indian Missions/Posts abroad, who have been efficiently providing data base under the present form of data base compilation. The Indian posts are normal channel for compilation of database of overseas Indians as they are in a position to access official of emigrant population, and which are in touch with all Sections of the overseas Indian communities. As per the data compiled in December, 2018, the NRI population is 1.31 crores.
2. Aadhaar Card to NRIs – The government is considering expanding the Aadhaar enrollment activities to ensure that all persons on the Indian Soil (Resident Indians, Non Resident Indians, OCI/PIO persons and visa holding visitors) shall be empowered with a unique identity that can be authenticated on a digital platform anytime anywhere. UIDAI has initiated necessary action in this direction.
3. Voting Rights to NRIs- It is informed that under Section 20A of the Representation of Peoples Act, 1950 and rules made there under every citizen of India-(a) whose name is not included in the electoral roll; (b) who has not acquired the citizenship of any other country; and (c) who is absenting from his place of ordinary residence in India owing to his employment, education or otherwise outside India, is entitled to have his/her name registered in the electoral roll as "Overseas electors" in the constituency in one's place of residence in India as mentioned in one's passport is located. The application for this purpose can be filed in prescribed form in person before the concerned Electoral Registration Officer or sent by post or can be filled online on website of Chief Electoral Officer of the concerned state or website of Election Commission of India (eci.nic.in). After getting enrolled in the electoral roll, such a person can cast one's vote in India during Assembly or Parliamentary election at the respective polling station after showing his/her valid Indian Passport. The government has taken steps to give a wide publicity through Indian Missions/ Posts abroad to encourage NRIs/PIOs, to get their names registered on the electoral rolls.

Dr Sandeep Kadwe
Address: ....

(Surender Kumar)
Consultant (OIA-II)

त्यानंतर या याचिकेवर उत्तर देत अजून एक पत्र Ministry of Electronics IT तर्फे Ministry of External Affairs ला पाठवले, त्याची प्रत याचिकाकर्त्याला पाठवण्यात आली, ती खालीलप्रमाणे. .

भारत सरकार/Government of India

इलेक्ट्रॉनिकी एवं सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय/Ministry of Electronics IT

भारतीय विशिष्ट पहचान प्राधिकरण/UNIQUE IDENTIFICATION AUTHORITY OF INDIA (ई एवं यू सभाग)/(EU Division)

7th Floor, UIDAI Headquarters,
'Aadhaar Building, Bangla Sahib Road,
Behind Kali Mandir, Gole Market,
New Delhi-110001
Dated: 19th February, 2019

To,
Shri N Ram Prasad,
Director (OIA-II)
Ministry of External Affairs,
Akbar Bhawan New Delhi

Sub: Demand and Recommendations for NRIs various rights and involvement of NRIs in various sectors in India- Petition to PMO by Dr Sandeep Kadwe, Indore, Madhya Pradesh.

Sir,

Kindly refer to your office letter n. OI-11016/09/2017-IA-II.D dated 27.12.2018 on the above cited subject.

2. As per Section 3(1) of the Aadhaar Act, 2016 “Every resident shall be entitled to obtain an Aadhaar number by submitting his/her demographic information and biometric information by undergoing the process of enrolment.
3. Section 2(v) of the Act defines a resident as an individual who has resided in India for a period or periods amounting in all to one hundred and eighty-two days or more in the twelve months immediately preceding the date of application for enrolment. Accordingly, NRIs are not eligible for obtaining Aadhaar number.
4. However, Section 3(1) also provides that the Central Govt. may, from time to time, notify such other category of individuals who may be entitled to obtain an Aadhaar number. Hence, Ministry of External Affairs may take up the matter with Ministry of Electronics & IT, if deems necessary.

Yours faithfully,
Prabhakaran C.R.

Deputy Director (E&U)

Copy to: Dr Sandeep Kadwe, ..., For Information

वरील पत्राचाराचा सर्व सुजाण नागरिकांनी, अनिवासी भारतीयांनी, महाराष्ट्राच्या सुजाण नेत्यांनी व केंद्रातील सरकारच्या अधिकाऱ्यांनी पुन्हा एकदा अवलोकन करावे, म्हणजे अनिवासी भारतीयांची कशी गळचेपी होते आहे हे त्यांच्या लक्षात येईल. भारत सरकारच्या वरील पत्राचा एकंदर मतितार्थ असा आहे कि, NRI आधार नंबर घेऊ शकत नाही, भारतात आल्याशिवाय मतदान करू शकत नाही. फक्त ऑनलाईन वोट नोंदणी करू शकतात, पण ऑनलाईन वोटिंग करू शकत नाही. यात बदल करण्याचा अधिकार सरकारकडे आहे व त्यानुसार IT विभागाने ME- ने याचिकेत मांडलेल्या मुद्द्यांबाबत पुढाकार घ्यावा असे सुचवले. बरेच कागदी घोडे नाचवले गेलेत पण आपल्या हाती अनिवासी भारतीयांच्या अधिकारांच्या दृष्टीने फारसे सकारात्मक काही लागले असे वाटत नाही. अजून लढाई लढावी लागेल असे दिसते. याचिकेत बाकी मुद्देही मांडले होते, त्याला सरकारतर्फे काही उत्तर दिले गेले नाही.

एकंदरीतच येत्या निवडणुकीत १.३१ करोड अनिवासी भारतीयांना आपल्या मतदानाच्या मूलभूत अधिकारापासून वंचित राहावे लागेल असे दिसते. हि फार मोठी संख्या आहे व लोकसभा, विधानसभा व स्थानिक निवडणुकीचे परिणाम बदलण्याचे सर्व सामर्थ्य या वंचित मतदारांकडे आहे.

विश्व पांथस्थ व डॉ संदीप कडवे यांच्या तर्फे या याचिकेचा पाठपुरावा केला जाईल व अनिवासी भारतीयांना त्यांचे हक्क मिळतील यासाठी प्रयत्न केला जाईल हे या लेखाच्या निमित्ताने विशेष नमूद करावेसे वाटते. या मुद्यावर वाचकांचे व अनिवासी भारतीयांचे काय मत आहे ते विश्व पांथस्थ ला editorpanthastha.com कळवले तर त्याची नोंद घेतली जाईल. किंबहुना वरील पत्र व्यवहाराचा संदर्भ देऊन वाचकांनी व अनिवासी भारतीयांनी थेट संबंधित मंत्रालयाला व सरकारी विभागांना पत्रे लिहिलीत तर त्याचा फायदा सर्व अनिवासी भारतीयांना होईल. या याचिकेच्या पाठपुराव्यासाठी आपला सहभाग जरूरी आहे व जमेल त्या मंचावर तुम्ही हा मुद्दा उचलून धरावा अशी विश्व पांथस्थ च्या सर्व वाचकांना विनंती करण्यात येत आहे.

– संपादक, विश्व पांथस्थ, १२ मार्च, २०१९

तपस्वी राजमाता अहिल्याबाई होळकर

॥ राजमाता ॥

संकलन: साधना जोशी, इंदुर

भारत में जिन महिलाओं का जीवन आदर्श, वीरता, त्याग तथा देशभक्ति के लिए सदा याद किया जाता है, उनमें रानी अहिल्याबाई होळकर का नाम प्रमुख है। उनका जन्म ३१ मई, १७२५ को ग्राम छौंदी (अहमदनगर, महाराष्ट्र) में एक साधारण कृषक परिवार में हुआ था। इनके पिता श्री मनकोजी राव शिन्दे परम शिवभक्त थे। अतः यही संस्कार बालिका अहिल्या पर भी पड़े।

एक बार इन्दौर के राजा मल्हारराव होळकर ने वहां से जाते हुए मन्दिर में हो रही आरती का मधुर स्वर सुना। वहां पुजारी के साथ एक बालिका भी पूर्ण मनोयोग से आरती कर रही थी। उन्होंने उसके पिता को बुलवाकर उस बालिका को अपनी पुत्रवधू बनाने का प्रस्ताव रखा। मनकोजी राव भला क्या कहते; उन्होंने सिर झुका दिया। इस प्रकार वह आठ वर्षीय बालिका इन्दौर के राजकुंवर खांडेराव की पत्नी बनकर राजमहलों में आ गयी।

इन्दौर में आकर भी अहिल्या पूजा एवं आराधना में रत रहती। कालान्तर में उन्हें दो पुत्री तथा एक पुत्र की प्राप्ति हुई। १७५४ में उनके पति खांडेराव एक युद्ध में मारे गये। १७६६ में उनके ससुर मल्हार राव का भी देहांत हो गया। इस संकटकाल में रानी ने तपस्वी की भांति श्वेत वस्त्र धारण कर राजकाज चलाया; पर कुछ समय बाद उनके पुत्र, पुत्री तथा पुत्रवधू भी चल बसे। इस वज्राघात के बाद भी रानी अविचलित रहते हुए अपने कर्तव्यमार्ग पर डटी रहीं।

ऐसे में पड़ोसी राजा पेशवा राघोबा ने इन्दौर के दीवान गंगाधर यशवन्त चन्द्रचूड़ से मिलकर अचानक हमला बोल दिया। रानी ने धैर्य न खोते हुए पेशवा को एक मार्मिक पत्र लिखा। रानी ने लिखा कि यदि युद्ध में आप जीतते हैं, तो एक विधवा को जीतकर आपकी कीर्ति नहीं बढ़ेगी। और यदि हार गये, तो आपके मुख पर सदा को कालिख पुत

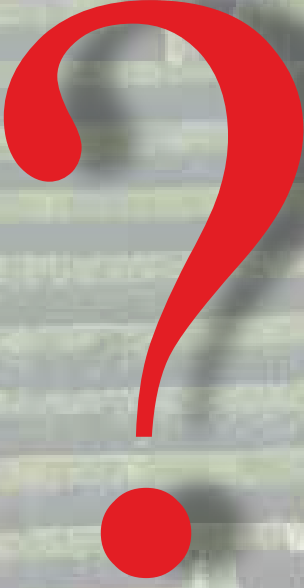
जाएगी। मैं मृत्यु या युद्ध से नहीं डरती। मुझे राज्य का लोभ नहीं है, फिर भी मैं अन्तिम क्षण तक युद्ध करूंगी।

इस पत्र को पाकर पेशवा राघोबा चकित रह गया। इसमें जहां एक ओर रानी अहिल्याबाई ने उस पर कूटनीतिक चोट की थी, वहीं दूसरी ओर अपनी कठोर संकल्पशक्ति का परिचय भी दिया था। रानी ने देशभक्ति का परिचय देते हुए उन्हें अंग्रेजों के षड्यन्त्र से भी सावधान किया था। अतः उसका मस्तक रानी के प्रति श्रद्धा से झुक गया और वह बिना युद्ध किये ही पीछे हट गया।

रानी के जीवन का लक्ष्य राज्यभोग नहीं था। वे प्रजा को अपनी सन्तान समझती थीं। वे घोड़े पर सवार होकर स्वयं जनता से मिलती थीं। उन्होंने जीवन का प्रत्येक क्षण राज्य और धर्म के उत्थान में लगाया। एक बार गलती करने पर उन्होंने अपने एकमात्र पुत्र को भी हाथी के पैरों से कुचलने का आदेश दे दिया था; पर फिर जनता के अनुरोध पर उसे कोड़े मार कर ही छोड़ दिया।

धर्मप्रेमी होने के कारण रानी ने अपने राज्य के साथ-साथ देश के अन्य तीर्थों में भी मंदिर, कुएं, बावड़ी, धर्मशालाएं आदि बनवाईं। काशी का वर्तमान काशी विश्वनाथ मंदिर १७८० में उन्होंने ही बनवाया था। उनके राज्य में कला, संस्कृति, शिक्षा, व्यापार, कृषि आदि सभी क्षेत्रों का विकास हुआ।

१३ अगस्त, १७९५ ई० को ७० वर्ष की आयु में उनका देहान्त हुआ। उनका जीवन धैर्य, साहस, सेवा, त्याग और कर्तव्यपालन का प्रेरक उदाहरण है। इसीलिए एकात्मता स्तोत्र के ११वें श्लोक में उन्हें झांसी की रानी लक्ष्मीबाई, चन्नम्मा, रुद्रमाम्बा जैसी वीर नारियों के साथ याद किया जाता है।

काय करावे

सुचेना .....

डॉ संधीप कडवे,

संचालक,
मिटकॉन इंटरनॅशनल, नॉलेज पार्टनर्स,
दुबई व प्रेसिडेंट TIE मध्य प्रदेश

कुणीही कधीही संभ्रमावस्थेत जाऊ शकतो. संभ्रम कुठला ? तर कुठलाही. म्हणजे चालतांना डावीकडून चालावे कि उजवीकडून ? व्हाट्सअँप वरील फालतू चर्चेत भाग घ्यावा कि नको ? फेसबुक पोस्ट ला लाईक करावे कि नाही ? या सुद्धीत बाहेर जेवायला जावे कि घरी भरपेट खाऊन सुंदर वामकुक्षी करावी ? आज स्वयंपाक काय करावा ? इंजिनियरिंग करावे कि आर्ट्स/ ह्यूमॅनिटी करावे ? आज आंधोळ करावी कि नाही ? अभ्यास करावा कि नाही ? नाटक बघावे कि सिनेमा ? वगैरे. मराठी माणसाला संभ्रमावस्था देखील मर्यादित येते. नोकरी करावी कि धंदा या संभ्रमावस्थेत येण्यास शिक्षित तीन पिढ्या किंवा एक अशिक्षित व दोन शिक्षित पिढ्या जाव्या लागतात. जितके जास्त शिक्षण, तितके नोकरीसाठी जास्त पर्याय, म्हणजेच पर्यायाने धंदा करावा कि नाही हा संभ्रमच निर्माण होण्याची शक्यता कमी. त्यात एखादा बॉस सहृदय मिळाला, कंपनी सर्व काळजी घेणारी मिळाली कि मग तर विचारच करवत नाही. जोपर्यंत खडूस बॉस मिळत नाही, कंपनी मरेपर्यंत काम करून घेत नाही व वरून पगारदेखील उशिरा देते अशी अवस्था येत नाही, तोपर्यंत शक्यतो धंद्याचा विचार सुसंकृत मराठी माणूस करत नाही. त्याचा संभ्रम वरील उल्लेख केलेल्या बाबींपर्यंतच मर्यादित राहतो. परदेशात जाऊन बिझनेस करणे हि तर आपल्याकडे उत्तुच्य कोटीची हाराकिरी मानली जाते. अर्थात त्यालाही आता अपवाद निर्माण व्हायला लागलेत.

मुख्य विषय आहे तो हा कि कुठला बिझनेस करावा. तर आपल्या लेखाचे शीर्षक तेच आहे. काय करावे काही सुचेना. काय करावे, कसे करावे, केव्हा करावे, कुठे करावे व कोणी करावे हाच या लेखाचा विषय असल्याने टप्प्याटप्प्याने तुमचा संभ्रम कमी किंवा

नाहीसा करण्याचा हा एक प्रयत्न.

बिझनेस करावा का हा विचार जर तुमच्या मनात आलं असेल तर तुमची गणना लाखात एक अशी करावी लागेल. आता पुढचा प्रश्न, कुठला बिझनेस करावा. तर उत्तर सोपे आहे. ज्या बिझनेस मध्ये चार पैसे सुटतात, नफा होतो, लोकांची गरज भागते, आपल्यालाही आनंद मिळतो असा बिझनेस करावा. आता हे इतके सोपे आहे तर अगोदरच केला असताना बिझनेस ? तर मग प्रॉब्लेम काय आहे ? तर पहिला पॉईंट बघू. म्हणजे बिझनेसमध्ये चार पैसे सुटले पाहिजे हा. बिझनेस चालण्यासाठी नफा महत्वाचा. तीच तर मेख आहे. म्हणजे लायसेन्स घ्या, आखातात असेल तर स्पॉन्सर घ्या, ऑफिस/दुकान घ्या, फर्निचर घ्या, जाहिरात करा, नोकरीवर माणसे ठेवा, प्रॉडक्ट विका, आफ्टर सेल्स सर्व्हिस द्या, टॅक्स भरा, अवांतर खर्च करा, एवढे करून कुठे चार दोन गिन्हाईक मिळाले तर ते त्यांच्याकडून वेळेवर पैसे वसूल करा. आणि सतत ऑर्डर्स मिळत राहतील अशी व्यवस्था निर्माण करा. आता इतका पसारा निर्माण करून लागलीच थोडीच चालतो बिझनेस, मग उद्या चालेल, परवा चालेल म्हणून चालवत राहा व नुकसान सहन करा. हे म्हणजे धैर्याची परीक्षाच आहे. बरे इतकी मेहनत करून जरा कुठे बिझनेस चाललाच तर लागलीच येतो कुणीतरी आपला स्पर्धक म्हणून. म्हणून ज्या बिझनेसमध्ये येणे इतके सोपे नाही तो बिझनेस जास्त दिवस चालू शकतो. उदाहरणार्थ टेक्नॉलॉजी किंवा रिसर्च वर आधारित बिझनेस. तसेच इन्व्हेस्टीव्ह स्टार्ट अप्स. अशा स्टार्टअप्स ना एंजेल किंवा व्हेंचर फंडिंग देखील मिळते. याची गरज असते कारण काही बिझनेस मध्ये सुरवातीला कॅपिटल व चालू खर्चाचा अंदाज आला नसतो, तो नंतर कळाला कि

त्रेधा उडते. सगळे बजेट बिघडते. स्वतःचे पैसे संपून जातात व उधार घ्यावे लागते. ते हि मिळाले तर. नाहीतर केलेला सगळा प्रयत्न वाया जातो. अशा वेळी एंजेल किंवा व्हेंचर फंडिंग कामी येते.

आर्थिक नियोजनाकरता व व्यवसायिक धक्रे टाळण्याकरता म्हणून बिझनेस प्लॅन बिझनेस सुरु करण्या अगोदर तयार करावा लागतो. पुढे येणाऱ्या संभाव्य खर्चाचा, धोक्याचा अंदाज बांधून त्यावर काय उपाययोजना करता येईल याचा लेखाजोखा अगोदरच मांडून ठेवावा लागतो. किती प्रॉफिट होईल याचा अंदाज बांधव लागतो. नफा महत्वाचा. त्यानुसारच काम करावे लागते. म्हणून बिझनेस प्लॅन महत्वाचा. महत्वाचे म्हणजे, हा बिझनेस प्लॅन बनवतांना तुम्ही स्वतः यात सामील झाले पाहिजे, म्हणजे काय लिहिले आहे, कुठली फिगर कशी आली आहे ते कळते, नाहीतर सगळी आकडेबाजीच होते. तुम्ही सामील झालात तर तुम्हालाही धंद्यातील धोके समजतात व सगळे पैसे गुंतवण्यापूर्वी खरोखर हा बिझनेस करायचा कि नाही याचाही निर्णय घेता येतो.

तर मग तुम्ही हा सल्ला मानून बिझनेस प्लॅन तयार केला असे समजू. आता पॉईंट दोन. बिझनेस कुठला करावा ? तर ज्याने लोकांची गरज भागते तो बिझनेस करावा. अरे वा, सोपे आहे. म्हणजे बघा लोकांना अन्नाची, जेवणाची गरज असते, मग रेस्टॉरंट चा बिझनेस करावा. लोकांना किराणा लागतो, तर किराणा मालाचा बिझनेस करावा. झालेच तर पार्लर, क्लिनिक अशा असंख्य गरज आपल्याला सहज नजरेस येतात व ते बिझनेस करता येतात. मग काय, नफाच नफा. पैसाच पैसा. तर असे होत नाही. लोकांची गरज बदलली, किंवा दुसऱ्या कोणी ती गरज भागवली तर तुम्ही काय बिझनेस बदलणार आहेत काय ? बरे गरज आहे ते ठीक आहे, पण गरजेपुरते विकत घेण्यासाठी ग्राहकाकडे तेवढे पैसे आहेत का व तेवढ्या पैश्यात आपल्याला ते प्रॉडक्ट, सर्व्हिस देता येणार आहे का ? इतर स्पर्धक तोच माल कमी दारात देत असेल तर आपल्याकडून कुणी का विकत घ्यावे ? वगैरे असंख्य प्रश्न निर्माण होतात. म्हणजे प्रश्न निर्माण नाही होत, तिथेच असतात, आपल्याला हळू हळू कळायला लागतात. ते काही आपोआप काळात नाहीत. अनुभवाने कळतात. तोपर्यंत बराच पैसा, बरीच मेहनत व बराच वेळ खर्च झाला असतो. अशा वेळी मग व्यावसायिक सल्लागार मदतीला येतात. मार्केट रिसर्च करून घ्यावा, चांगल्या सल्लागाराचा सल्ला घ्यावा. फुकट नाही, तर योग्य ती फी देऊन सल्ला घ्यावा. जसे दिसते, जेव्हा दिसते तसे नसते हे मार्केट रिसर्च केल्यावर कळते. चांगला मार्केट रिसर्च केला असेल तर तीच माहिती मग कुठला बिझनेस करावा, का करावा, त्या बिझनेससाठी किती स्कोप आहे, किती खर्च येईल व किती फायदा होईल हे सर्व कळते. ही सर्व माहिती बिझनेस प्लॅन बनवण्यासाठी उपयोगी येते. म्हणजे बिझनेस प्लॅन बनवण्यापूर्वी मार्केट रिसर्च करावा हा मुद्दा प्रस्थापित झाला. असो.

आता हा सर्व उपदव्याप कशासाठी ? म्हणजे उगीच सगळे काही सुरळीत चालू असल्यावर कशाला नसत्या धंद्यात पडायचे ? हो

म्हणजे आपल्याकडे पडायचेच म्हणतात, उभे राहावे असे म्हणत नाही. तर अनेकांकरता बिझनेसमध्ये पडण्याकरिता किंवा उभे राहण्याकरता अनेक कारणे असतात. कुणी नोकरीला कंटाळले असतात, कुणाला नोकरीतून काढून टाकले असते, त्यामुळे आता काय करावे तर चला काहीतरी बिझनेस करू असा विचार असतो, काहींना वडिलोपार्जित परंपरा चालवायची असते. फार कमी जणांना खरोखरच बिझनेस करायचा असतो. तर काही जण बिझनेसमधून भरपूर पैसा मिळतो या मृगजळात अडकतात. पण जे बिझनेस करतात व चार पैसे कमावतात, त्यांना विचारले तर एक सामान धागा मात्र लक्षात येतो. त्यांना बिझनेस करण्यात आनंद मिळतो. मग हाच सामान धागा तुम्हीही लक्षात ठेवा.

बिझनेस कसा करावा ? याला सर्वसाधारण उत्तर सचोटीने करावा असे पुस्तकात शिकवले आहे. परंतु त्याही पलीकडे जाऊन धंदा व व्यवसाय हा बाजारातील सर्वसाधारण व्यावसायिक, संकेत, नीतिनियम पाळून करावा. इथे टिकून राहायचे तर हे सर्व नियम, संकेत माहिती असणे जरूरीचे आहे. मग बाजाराची माहिती हवी. मार्केट रिसर्च मध्ये या बाजाराची माहिती होते. धंदा किंवा व्यवसाय एकट्याने होत नाही. अनेक हात मदतीला लागतात. कुणी कच्चा माल पुरवतो, कुणी अनुषांगिक सेवा पुरवतो, कुणी वित्तीय सेवा पुरवतो, कुणी बाजारपेठ खुली करून देतो, कुणी अकौंट्स बघतो, कुणी व्यावसायिक सल्ला पुरवतो, कुणी टॅक्सेस व सरकारी नियमांबद्दल सेवा पुरवतो, कुणी तुमच्याकडे नोकरी करतो, कुणी तुम्हाला ऑर्डर्स देतो. तुमचे स्पर्धक देखील प्रसंगी तुमचे पार्टनर्स होऊ शकतात. अडीअडचणीला कुणी मदतीला येऊ शकतो. हे सर्व शक्य होते ते संवादांमुळे. तेव्हा तुमच्याकडे चांगले संवादकौशल्य असणे जरूरीचे आहे. फक्त बोलबच्चनगिरी नाही तर बाजारात आपली पत निर्माण करेल असे संवाद कौशल्य. खूप बिझनेस केवळ बोलू न शकल्यामुळे अथवा ग्राहकांपर्यंत व इतर भागीदारांपर्यंत आपले प्रॉडक्ट व सेवा उत्तमरीत्या न पोहचवल्यामुळे बंद पडतात. आजकालच्या काळात डिसरप्टिव्ह बिझनेस असा कॉन्सेप्ट आला आहे, म्हणजे ज्या प्रॉडक्ट व सेवेमुळे बाजारात आमूलाग्र बदल घडतो असा बिझनेस. असे बिझनेस स्वतःची वेगळी नवीन बाजारपेठ निर्माण करतात. कालांतराने मार्केट लीडर बनून बिलिअन डॉलर बिझनेस होतात. त्यांना युनिकोर्न असे म्हटले जाते. भारतात गेल्या वर्षी ६-७ युनिकोर्न निर्माण झाले.

बिझनेस कुठे करावा ? तर जिथे त्या बिझनेसला वाव आहे अश्या ठिकाणी करावा. म्हणजे एखाद्या ठिकाणी चांगले किराणाचे दुकान, सलून, शिंपी, रेस्टॉरंट नसेल व तिथे त्याची गरज आहे याची खात्री झाली तर तिथे बिनदिक्कत तो बिझनेस करावा. असे ठिकाण आपल्या घरापासून दूर असेल तरीही. अगदी परदेशातही असा बिझनेस करावा.

आता मुख्य प्रश्न, बिझनेस कुणी करावा ? बिझनेस तरुण, प्रौढ, म्हातारे, पुरुष, स्त्रिया, शिक्षित, अशिक्षित कुणीही करावा. फक्त त्या बिझनेससाठी लागणारे कौशल्य त्यांच्याकडे असले पाहिजे. ते

कौशल्य नसले तर याचे प्रशिक्षण घेतले पाहिजे. आले मनात व टाकला बिझनेस असे होत नाही. फक्त पैसे असूनही बिझनेस होत नाही. त्यासाठी बिझनेससाठी लागणारे पॅशन म्हणजे जिद्द, चिकाटी, आवड, ध्यास देखील पाहिजे. काहीतरी चांगले निर्माण करण्याची मनात इच्छा निर्माण झाली पाहिजे. त्यासाठी कष्ट घेण्याची तयारी पाहिजे. अडीअडचणीला सामोरे जाण्याची व त्यावर मात करण्याची जिद्द पाहिजे. गुणवत्तेचा ध्यास पाहिजे. कामचलाऊ काम बिझनेसमध्ये चालत नाही, बिझनेस लवकर बंद पडतो. सतत प्रयत्न करावे लागतात. एकदा बिझनेस सेट झाला म्हणजे झाले असे नाही. इतरांवर मर्यादेपेक्षा जास्त विसंबून राहता काम नये. वेळ पडल्यास स्वतः काम करण्याची ज्याची क्षमता व तयारी असेल त्याने बिझनेस करावा.

आता शेवटचा प्रश्न. बिझनेस कधी करावा. म्हणजे चार पैसे गाठीला बांधले कि करावा कि उतारवयात करावा की महत्वाच्या कौटुंबिक जबाबदाऱ्या पार पडल्यावर करावा. तर माझ्या मते बिझनेस हा संधीचे दार उघडे असेल तेव्हाच व तोपर्यंतच करावा. काही बिझनेस

कालपरत्वे कालबाह्य ठरतात, तोट्यात जातात. काही बिझनेस जमत नाहीत. असे बिझनेस एका मर्यादेनंतर विकून टाकावेत. बंद करावेत. उगीच मी हा बिझनेस सेट केला, भावना गुंतल्यात वगैरे ज्ञान उगाळत बसू नये. बिझनेस चालू करणे काही वेळा सोपे असते, बंद करणे कठीण असते. पण तो कठीण निर्णय घ्यावा व पुढील वाटचाल चालू ठेवावी. काहीजण चांगला चालणार बिझनेस देखील विकून टाकतात, त्यात नफा कमावतात, नवीन बिझनेस सुरू करतात. त्यांना सिरियल आंत्रप्रेनर असे म्हणतात. आता तुम्ही म्हणाल इथे एक बिझनेस चालवण्याची मारामार, सिरियल आंत्रप्रेनर वगैरे काय, तर काही हरकत नाही, एकतर करा, पण पूर्ण क्षमतेने, ध्येयाने, जिद्दीने करा. केवळ टाइमपास म्हणून बिझनेस करू नये.

तुमची संप्रभावस्था (म्हणजे असल्यास) कमी करण्यास किंवा घालवण्यास या लेखाची मदत झाली असेल अशी अपेक्षा करूया. व्यावसायिक सल्ल्यासाठी मदत लागली तर संपर्क करा md@mitcon.ae. बिझनेस करा. चांगले काही निर्माण करा. श्रीमंत व्हा. आनंदी व्हा. शुभेच्छा !

स्पिंडल देखभाल क्षेत्रात मराठी उद्योजकाची भरारी

पुणे/दुबई : औद्योगिक क्षेत्रात देखभाल आणि सेवा क्षेत्राकडे काहीसे हलक्या दर्जाचे काम म्हणून पाहीलं जातं. मात्र, पुणे जिल्ह्यातील सासवडच्या आशिष जगताप या मराठी तरुण उद्योजकाने दुबईत स्पिंटेक मिडल ईस्ट एफझेडई या कंपनीची २०१८ मध्ये स्थापना केली. व्हीएमसी आणि सीएनसी मशिनस स्टील, अल्युमिनिअम आणि वूड इंडस्ट्रीमध्ये मोठ्या प्रमाणावर वापरल्या जातात. या मशिनस बनविणाऱ्या कंपन्या विक्रीनंतरच्या देखभालीसाठी भरमसाठ अवाच्यासव्या दर आकारून ग्राहकांना लुटण्याचे काम करतात. त्यामुळे ग्राहकांची गरज लक्षात घेऊन,

स्पिंडल देखभाल क्षेत्रातली अडवणूक टाळण्याच्या हेतूने स्पिंटेक मिडल ईस्ट कंपनी सुरू करण्याचा विचार मनात आला. स्थापनेपासूनच आम्ही गुणवत्ता, कमीत कमी वेळ आणि रास्त दराला प्राधान्य दिलं आहे. त्यामुळेच आमचं काम या क्षेत्रातील अनेक उद्योजकांच्या पसंतीस पडले असून आम्हाला प्रतिसाद दिवसेंदिवस वाढतच आहे. असं आशिष जगताप यांनी सांगितलं. स्पिंटेकची कारकीर्द संपूर्ण आखाती देशांसह युरोप मध्येही हळूहळू पोहोचत आहे. शारजाह येथे एक शाखा कार्यरत झाली असून, भारतात पुण्यामध्ये दुसरी शाखा उघडण्याचा मनोदय आहे. थोड्याच अवधीत स्पिंटेकने आपल्या कामाची चुणूक दाखवल्याने जर्मनीतील एका कंपनीने आमच्याबरोबर भागीदारी करून दुबईसह पुण्यात शाखा चालू करण्यात रस दाखवला आहे. आगामी पाच वर्षांत पन्नास कोटी रुपयांच्या उलाढालीचं उद्दिष्ट ठेवण्यात आलं आहे.

नुकत्याच शरजाह एक्स्पो सेंटर येथे झालेल्या STEEL-B २०१९ या औद्योगिक प्रदर्शनात कंपनीने आपला सहभाग नोंदविला.

FORM IV

Statement about ownership and other particulars about newspaper VISHWA PANTHASTHA to be published in the first issue every year after the last day of February

1. Place of publication : A-703, Nisarga City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune – 411 057.

2. Periodicity of its publication : Monthly

3. Printer's Name : Sandeep Vasantryao Kadwe

Nationality : Indian

Address : A-703, Nisarga City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune – 411 057.

4. Publisher's Name : Sandeep Vasantryao Kadwe

Nationality : Indian

Address : A-703, Nisarga City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune – 411 057.

5. Editor's Name : Sandeep Vasantryao Kadwe

Nationality : Indian

Address : A-703, Nisarga City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune – 411 057.

6. Names and addresses of individuals who own the newspaper and partners or shareholders holding More than one per cent of the total capital.

Sandeep Vasantryao Kadwe

A-703, Nisarga City-2, Kaspate Vasti, Wakad, Pune – 411 057.

I, Sandeep Vasantryao Kadwe, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Sd/-

Date : 15 March 2019

Signature of Publisher

प्रिय अनिवासी मराठी भारतीय

पांथस्थ हे मासिक खास तुमच्या साठी सुरु केले आहे. दुबई मधून प्रकाशित होणारे अश्या प्रकारचे हे पहिलेच मासिक आहे. आखातात किती मराठी मंडळी आहेत, किंवा जगभर किती मराठी मंडळी वास्तव्य करत आहेत याचा अंदाज घेण्यासाठी आता पांथस्थ तर्फे आपण सर्वांची माहिती गोळा करण्याचे ठरवले आहे. फक्त संयुक्त अरब अमिराती मध्ये २ लाख मराठी भारतीय असावेत असा अंदाज आहे. त्यांच्या विविध गरजा आहेत, मते आहेत. पांथस्थ ने हा उपक्रम त्यांच्यासाठीच चालू केला आहे. आपली माहिती येथे भरून द्या म्हणजे आम्हाला या माहितीचे सविस्तर विश्लेषण करता येईल. रजिस्ट्रेशन केलेल्या सदस्यांची मोजकीच माहिती www.panthastha.com या वेब साईट वर तुम्हाला बघता येईल. तुम्ही या वेब साईट वर जाऊन तुमच्या मित्र परिवाराची देखील माहिती ऑन लाईन भरू शकता. माहिती खरी व सध्याची असावी. या द्वारे मग आम्ही तुमच्याशी संपर्क करून विविध उपक्रमांबद्दल, काही जरूरी विषयांबद्दल तुम्हाला माहिती देऊ शकतो तसेच तुमचे मत विविध विषयांवर जाणून घेऊ शकतो. तेव्हा या उपक्रमात नक्कीच सामील व्हा व पांथस्थ परिवाराचा एक सदस्य म्हणून कार्यरत व्हा. तुमच्या सहकार्यासाठी अनेक धन्यवाद.

editor@panthastha.com

Editor and Team Panthastha

‘विश्व पांथस्थ’ची वेबसाईट आणि ॲप

‘विश्व पांथस्थ’ मासिक छापील व डिजिटल स्वरूपात जास्तीत जास्त वाचकांपर्यंत पोहोचवावे असे प्रयत्न आहेत. वाचकांचा या मासिकाला खूपच चांगला प्रतिसाद आहे. हा अंक यु ए ई व्यतिरिक्त ओमान, बहरीन, कतार, सौदी, कुवेत, सिंगापूर, यु के, कॅनडा, हॉलंड, अमेरिका, जपान, मलेशिया, आफ्रिका, ऑस्ट्रेलिया, न्यूझीलंड, रशिया या देशांत; महाराष्ट्राबाहेर भारतात मध्य प्रदेश, गुजरात, गोवा, कर्नाटक, आंध्र प्रदेश, उत्तर प्रदेश, बंगाल, दिल्ली वगैरे राज्ये व महाराष्ट्रात देखील वितरित करण्याची योजना आहे. या सर्व ठिकाणी मराठी मंडळी मोठ्या प्रमाणावर स्थलांतरित व स्थायिक झालेली आहेत. आजपर्यंत या सर्वांचा एकत्र असा ‘डेटाबेस’ तयार झाला नाही. तो तयार करण्यासाठी www.panthastha.com या वेबसाईटची व **Panthastha** या **Android** मोबाईल ॲपची निर्मिती करण्यात आली आहे. मोबाईल ॲप **Google Play Store** मधून **download** व **install** करता येईल. ॲपवर किंवा वेबसाईटवर रजिस्ट्रेशन केल्यानंतर पांथस्थ चे अंक व लेख, न्यूजलेटर, छोट्या जाहिराती, मोठ्या जाहिराती, पांथस्थ च्या मुलाखती अशी विविध प्रकारची माहिती मिळेल.

प्रिंट, वेब व ॲप या सर्व ठिकाणी ‘सीमलेस’रीत्या माहिती दिसेल. ॲप इंटरॲक्टिव आहे. तुम्ही तुमच्या ग्रुपचे मॅबर देखील स्वतः रजिस्टर करू शकता. अनेक ग्रुप इथे एकत्रितरीत्या दिसू शकतात. तुम्हाला प्रतिसाद देता येईल. तेव्हा या वेबसाईट व ॲपवर आपण सर्वांनी रजिस्टर करावे.

देश-विदेशातील पांथस्थांनी पुढे येऊन आपले विचार, अनुभव, समस्या व सूचना लेखाच्या स्वरूपात येथे मांडाव्यात. कविता, स्फुट, मुलाखती, पुस्तक परीक्षण, प्रवास वर्णन, यशस्वी **NRI** व्यक्तींची चरित्रे देखील जरूर पाठवावीत. विविध देशांतील मराठी मंडळांना जर विशेषांक प्रकाशित करायचा असेल तर आमच्याशी जरूर संपर्क करा. तुमचा ग्रुप सोशल मीडियावर कार्यरत असेल तर सर्वांनी या वेबसाईटवर रजिस्टर करा. पांथस्थ मोबाईल ॲप प्ले स्टोअर मधून डाऊनलोड करा. सगळे लेख, विविध जाहिराती, छोट्या जाहिराती पाठवा. लवकरच वधुवर सूचक विभाग देखील पांथस्थ मोबाईल ॲप वर चालू करण्याचा विचार आहे. या सर्वांचा सदस्यांनी लाभ घ्यावा.

एक जाहिरातदार म्हणून तुम्हालाही या सर्व लोकांपर्यंत पोहोचवावे, असे निश्चित वाटत असेल. तेव्हा विश्व पांथस्थच्या माध्यमातून तुम्ही किफायतशीररीत्या या सर्व लोकांसमोर आपले उत्पादन, प्रकल्प किंवा सेवा (प्रॉडक्ट, प्रोजेक्ट किंवा सर्विस) व्यवसाय किंवा कंपनी याबद्दल माहिती पोहोचवू शकता. बांधकाम व्यावसायिक व गृह योजना, (**Builders**, रिअल इस्टेट), वैद्यकीय सेवा (**Hospitals**, मेडिकल व हेल्थ केअर), शैक्षणिक संस्था व सेवा (**Education Institutes**), पर्यटन (**Travel** व **Tourism**), रेस्टॉरंट, हॉटेल व **Hospitality**, सर्व उद्योग व उद्योजक, खासगी व सरकारी योजना, सामाजिक संस्था या सर्वांसाठी अनिवासी मराठी भारतीयांपर्यंत पोहोचण्याची विश्व पांथस्थ ही एक सुवर्णसंधी आहे. यापूर्वी कदाचित असा मंच उपलब्ध नसल्याने तुम्ही त्यांच्यापर्यंत पोहोचला नसाल, पण आता ही संधी आहे. तेव्हा आपण सर्वांनी याचा लाभ घ्यावा, विश्व पांथस्थसाठी जाहिरात देऊन या उपक्रमाला प्रोत्साहन द्यावे आणि विश्व पांथस्थच्या सर्व उपक्रमांत आनंदाने सहभागी व्हावे, ही नम्र विनंती

संपर्क : email id: editor@panthastha.com website: www.panthastha.com
Mobile App: **Panthastha** (Playstore) Mobile: +91 9860678844

Lets work... together... today... for a better tomorrow

Turnaround, Strategy Consulting, Project Incubation,
Vision Mission Definition Workshops, CEO Coaching,
Market Research and Feasibility Study, Business Plan and Project Reports,
Corporate and Capital Structuring, Cash Flow and Financial Reengineering,
Due Diligence and Business Valuation, Equity and Debt Syndication,
HR Training and Talent Search, Efficiency Improvement Audits
Joint Venture, M&A and Private Equity Placements

MITCON
International

Management | Investment | Technology | Consulting

---

ceo@mitcon.ae
www.mitcon.ae